

دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر فصلنامهی کاربرد شیمی در محیط زیست

سال چهاردهم، شمارهی ۵۳ یهار ۱٤۰۲، صفحات ۷-۱

بررسی محاسباتی جذب سطحی لوموستین بر روی سطح نقاط کوانتومی گرافن

محمد رضا جلالی سروستانی باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد یادگار امام خمینی(ره) شهر ری، دانشگاه آزاد اسلامی، شهر ری، ایران

رويا احمدي*

گروه شیمی، واحد یادگار امام خمینی(ره) شهر ری، دانشگاه آزاد اسلامی، شهر ری، ایران Email: Roya_Ahmadi_Chemist@yahoo.com

ارسال: ۱۴۰۱/۱۱/۲۱ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۳/۲۴ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۳۰

چکیدہ

در این مطالعه، برهمکنش لوموستین با نقاط کوانتومی گرافن با استفاده از محاسبات مادون قرمز (IR) و اوربیتالهای پیوندی طبیعی (NBO) و اوربیتال های مولکولی مرزی (هومو و لومو) مورد ارزیابی قرار گرفت. مقادیر منفی انرژی جذب سطحی، تغییرات آنتالپی و تغییرات انرژی آزاد گیبس حاکی از آن بود که جذب سطحی لوموستین بر روی سطح نقاط کوانتومی گرافن گرماده، خودبخودی و از لحاظ عملی امکانپذیر میباشد. پارامترهای ساختاری مانند انرژی اوربیتالهای هومو و لومو، گپ انرژی، الکتروفیلیسیته، پتانسیل شیمیایی، سختی شیمیایی، چگالی و انرژی نقطه صفر هم محاسبه شده و مورد بحث قرار گرفتند. کاهش چشم گیر گپ انرژی بعد از جذب شدن لوموستین بر روی سطح نقاط کوانتومی گرافن نشان داد که میزان واکنش پذیری دارو پس از جذب شدن بر روی سطح نانوساختار بهبود چشم گیری یافته و کمپلکسهای تشکیل شده میان لوموستین و نقاط کوانتومی گرافن محکن است عملکرد بهتری به عنوان یک دارو ضد سرطان داشته باشند.

کلیدواژه: لوموستین، نقاط کوانتومی گرافن، نظریه تابعی چگالی، اوربیتال های طبیعی پیوندی، جذب سطحی.

از حلقه هایی شش ضلعی متعدد مشابه حلقه بنزن که به یکدیگر وصل هستند، تشکیل شده است. گرافن برای نخستین بار در سال ۱۹۸۶ میلادی سنتز شد و نام آن از ترکیب اسم گرافیت و پسوند)ان(که به هیدرو کربن های آروماتیک چندحلقهای اشاره دارد، به وجود آمده است. با توجه به اینکه، گرافن مساحت سطح ویژه بالا و خواص ساختاری و جاذب، نانو حامل دارویی و همچنین ماده حس کننده برای جاذب، نانو حامل دارویی و همچنین ماده حس کننده برای از مواد شیمیایی از جمله اسید آمینه پرولین، نیتروژن دیاکسید، سولفید هیدروژن، فرمالدهید، داروی سانیتیب و غیره مورد مطالعه قرار گرفته است. از این رو، هدف این نقاط کوانتومی گرافن برای نخستین بار، به روش تئوری تابعی چگالی می باشد[۲۰].

مواد و روشها

مقدمه

لوموستين يک داروي ضد سرطان است (آنتي نئويلاستيک یا سیتوتوکسیک) که در شیمی درمانی مورد استفاده قرار می گیرد. لوموستین در گروهی از داروها موسوم به آلکیله کننده ها دستهبندی میشود. از لوموستین برای موارد زیر مورد استفاده قرار مي گيريد درمان تومورهاي مغزي، از جمله تومورهاي اوليه مغز (تومورهايي كه از داخل بافت مغز منشاء گرفته و رشد می کنند) و تومورهای متاستاتیک (تومورهایی که از سایر اندامها به مغز گسترش مییابند) درمان لنفوم هاجکین و غیر هاجکین، درمان ملانوما، سرطان ریه و سرطان روده بزرگ استفاده می گردد [۵–۱]. از جمله عوارض جانبی این دارو می توان به مسمومیت ریوی، اختلال در عملکرد کبد و کلیه، تهوع، ناباروری، کبودی یا خونریزی آسان، ضعف غیر معمول تب، لرز، بدن درد، علائم آنفولانزا، درد معده، تب کم، ادرار تیره، مدفوع سفالی رنگ، یرقان (زردی پوست و چشم) از دست رفتن دورههای قاعدگی (دورههای پریود نامنظم) تودههای غیر معمول در بدن بثورات قرمز رنگ پوست، نبض سریع، درد، از دست دادن وزن. تنفس نفس و یا سرفه ای که متوقف نمیشود پوست زرد یا رنگ پریده، ادرار تیره رنگ، گیجی و ضعف. تهوع خفیف، استفراغ، اسهال زخم یا تکه های سفید داخل دهان و یا ریزش موقت مو خارش پوست خفيف، اشاره نمود [١٠-6]. از اين رو، پیدا کردن یک نانو حامل برای رساندن داروی لوموستین به بافت سرطانی مورد نظر و کاهش عوارض جانبی آن، امری ضروری میباشد. از سوی دیگر نانو ساختارهای کربنی مانند نقاط کوانتومی گرافن، در سالهای اخیر توانستهاند به دلیل ویژگی های ایده آل فیزیکی و شیمیایی که دارند، توجهات زیادی را در جامعه علمی بین المللی به سمت خود جلب نمایند [۱۵–۱۱]. گرافن یک نانو ساختار دو بعدی میباشد که در آن اتمهای کربن با استفاده از پیوندهای دوگانه مزدوج به یکدیگر متصل شدهاند، در واقع صفحات گرافن

ċ	وانتومى گرافز	سطح نقاط ك	لوموستین بر روی	جذب سطحي	حاسباتى

 $\mu = (E_{LUMO} + E_{HOMO})/2$ (9)

$$\omega = \frac{\mu^2}{2\eta} \tag{11}$$

 $\Delta N_{max} = -\frac{\mu}{\eta} \tag{11}$

در روابط ذکر شده در بالا، E_{LUMO}، E_{LUMO} و E_g2 و E_{g1} به ترتیب انرژی پایین ترین اوربیتال مولکولی اشغال نشده، انرژی بالاترین اوربیتال مولکولی اشغال شده، گاف انرژی جاذب و گاف انرژی کمپلکس، می باشند [1۵].

بحث و نتايج

- آنالیز NBO، اوربیتالهای جبهه و خواص ساختاری همانطو که در ساختارهای بهینه ارائه شده در شکل ۱ کاملا مشخص است، به منظور يبدا كردن يابدارترين يبكربندي، برهمکنش لوموستین با نقاط کوانتومی گرافن در سه حالت متفاوت مورد بررسی قرار گرفت. در I-Isomer، لوموستین از سمت گروه کربونیل خود در مجاورت گرافن قرار گرفته است و در پیکربندی II-Isomer، لوموستین از سمت اتم نيتروژن اتصال دهنده بين حلقه و گروه كربونيل مي باشد در نزدیکی گرافن قرار گرفته است. در پیکربندی III-Isomer، دارو از سمت گروه استامید خود به گرافن نز دیک شده است. همانطور که مقادیر انرژی جذب سطحی ارائه شده در جدول ۱، نشان می دهد که بر همکنش لوموستین با نقاط کوانتومی گرافن در هر سه پیکربندی بررسی شده از لحاظ تجربی امکان پذیرتر است. نتایج حاصل از محاسبات NBO، نشان داد که درهر سه پیکربندی هیچ گونه پیوندی میان لوموستین و جاذب تشکیل نشده است و جذب در هر سه موقعیت، از نوع فیزیکی است [۱۲–۱۲]. محاسبات IR نیز برروی ساختارعای بهینه شده نیز صورت گرفت و مقادیر کمترین فرکانس به دست آمده در جدول ۱، ارائه شدهاند همانطور که مقادیر ارائه شده نشان میدهند هیچ گونه مقادیر منفی به دست نیامده است که نشان می دهد تمامی ساختارهای مطالعه شده در یک حالت کمینه موضعی قرار دارند. مقدار ممان دوقطبي براي لوموستين و كميلكس هاي آن با نقاط كوانتومي

- Lomustine + Graphene → Lomustine Graphene (۱) پس از اتمام محاسبات، ازمعادلات ۲ الی ۶ برای محاسبه مقادیر انرژی جذب سطحی (E_{ad})، تغییرات آنتالپی جذب سطحی (ΔG_{ad})، تغییرات انرژی آزاد گیبس (ΔG_{ad})، تغییرات آنتروپی (ΔG_{ad}) و ثابت تعادل ترمودینامیکی K_{th} استفاده گردید [۱۳].

بررسی ہ

 $E_{ad} \left(E_{(Lomustine-Graphene)} - \left(E_{(Lomustine)} + E_{(Graphene)} \right) \right)$ (Y)

$$\Delta H_{ad} = \left(H_{(Lomustine-Graphene)} - \left(H_{(Lomustine)} + H_{(Graphene)} \right) \right)$$
(٣)

$$\Delta G_{ad} = \left(G_{(Lomustine-Graphene)} - \left(G_{(Lomustine)} + G_{(Graphene)}\right)\right)$$
(*)

$$\Delta S_{ad} = \left(S_{(Lomustine-Graphene)} - \left(S_{(Lomustine)} + S_{(Graphene)}\right)\right)$$
 (\$\Delta\$)

$$K_{th} = \exp(-\frac{\Delta G_{ad}}{RT}) \tag{(2)}$$

در روابط ذکر شده، E نماد انرژی کل الکترونی برای هر یک از ساختارها، H نماد مجموع انرژی کل الکترونی و آنتالپی تصحیح حرارتی، G نماد مجموع انرژی کل الکترونی و انرژی آزاد گیبس، R ثابت تعادل گازها و T دما برحسب کلوین، میباشند. پارامترهای مرتبط با اوربیتالهای مولکولی نیز از جمله گاف انرژی Eg، درصد کاهش گاف انرژی (μ)، نیتانسیل شیمیایی (μ)، یانسیل شیمیایی (μ)، الکتروفیلیسیته (۵) و بیش ترین بار انتقال یافته (ΔN_{max}) نیز با استفاده از روابط ۷ الی ۱۱ محاسبه شدند.

$$HLG = E_{LUMO} - E_{HOMO}$$
(V)

$$\eta = \frac{(E_{LUMO} - E_{HOMO})}{2}$$

گرافن محاسبه و بررسی گردید و نتایج حاصل در جدول ۲، ارائه شده است. همانطور که مشخص است، در هر سه پیکربندی مقدار ممان دوقطبی دارو بعد از جذب شدن بر

روی نانوساختار افزایش یافته است که نشان میدهد مشتقات دارو و نانو ساختار حلالیت بیشتری در آب در مقایسه با لوموستین خالص دارند [۱۳].

شکل ۱: ساختار بهینه شده لوموستین و کمپلکس های آن با نقاط کوانتومی گرافن در سه پیکربندی مختلف

	Lomustine	I-Isomer	II-Isomer	III-Isomer
Ead (kJ/mol)		-1891/11	-1318/08	-1917/٣٧
(cm ⁻¹) کمترین فرکانس	40/89	٨/٨٢	17/•1	17/89
طول پيوند		١/٣٩	١/۴٨	1/44
(kJ/mol) انرژی نقطه صفر	۸۰۱/۶۲	1149/20	1140/17	1101/10

جدول ۱- خواص شیمیایی محاسبه شده برای لوموستین و مشتقاتش با نقاط کوانتومی گرافن

۴

جذب شدن آن بر سطح نانوساختار در هر سه ایزومر، کاهش یافته است که این موضوع نشان دهنده این است که ایزومرها دارای واکنش پذیری بیش تر در مقایسه با لوموستین خالص هستند. زیرا، ترکیباتی که نرم تر هستند انرژی کم تری لازم دارند تا انتقالات الکترونی مورد نیاز برای انجام واکنش های شیمیایی را انجام دهند [۱۶]. مقدار پتانسیل شیمیایی برای تمامی ساختار ها منفی میباشد که نشان می دهد فر آیند جذب از نظر ترمودینامیکی پایدار است. الکتروفیلیسیته و بیشترین بار انتقال یافته، هر دو پارامترهایی هستند که میزان تمایل یک مقادیر ارائه شده در جدول ۱ نشان می دهند، همانطور که در پارامتر بعد از جذب شدن دارو بر روی سطح نانو ساختار افزایش فراوانی یافته است که نشان می دهد مشتقات دارو و برخی از پارامترهای مرتبط به اوربیتالهای هومو و لومو و ویژگی های ساختاری مانند گاف انرژی، سختی شیمیایی، الکتروفیلیسیته، پتانسیل شیمیایی و بیش ترین بار انتقال یافته هم محاسبه شدند و نتایج به دست آمده در جدول ۲، ارائه گردید. همان گونه که ملاحظه می شود مقدار گاف انرژی دارو پس از تعامل با نانوساختار در هر سه ایزومر کاهش محسوسی یافته است. به عبارتی دیگر، میزان هدایت الکتریکی و خاصیت الکتروکاتالیتیک دارو بعد از جذب شدن بر روی جاذب قوی تر شده است زیرا گاف انرژی ار تباطی معکوس با رسانایی دارد. یعنی هر چه ترکیبی دارای گاف انرژی کمتری باشد، میزان رسانایی آن هم بیش تر خواهد بود. پارامتر بعدی که مورد مطالعه قرار گرفت، سختی شیمیایی بود. همانطور که دادههای ارائه شده در جدول ۱ به وضوح نشان می دهند، میزان سختی شیمیایی لوموستین بعد از

	E _H (eV)	E _L (eV)	HLG (eV)	η (eV)	μ (eV)	ω (eV)	ΔN _{max} (eV)	ممان دوقطبی (دبای)
Lomustine	-8.460	5.530	13.530	5.765	-4.235	-5.684	0.987	3.480
I-Isomer	-4.560	2.040	6.600	3.300	-1.260	-4.321	0.382	5.890
II-Isomer	-5.690	0.760	6.450	3.225	-2.465	-2.110	0.764	11.380
III-Isomer	-5.620	0.760	6.380	3.190	-2.430	-2.094	0.762	8.360

جدول ۲- پارامترهای محاسبه شده مرتبط با اوربیتال های جبهه و ممان دوقطبی برای لوموستین و مشتقاتش با نقاط کوانتومی گرافن

که مشخص است برهمکنش لوموستین با نقاط کوانتومی گرافن خودبخودی است، زیرا مقدار ΔG_{ad} برای هر سه پیکربندی به شدت منفی و بزرگ میباشند. تاثیر دما بر روی هر دو پارامتر بررسی شد و همانطور که مشخص است با افزایش دما مقدار تغییرات انرژی آزاد گیبس مثبت تر شده است. در واقع، با افزایش دما میزان خودبخودی بودن و برگشت ناپذیری فرآیند کاهش یافته است. در نتیجه، دمای بهینه برای جذب سطحی لوموستین بر روی سطح نقاط کوانتومی گرافن دمای اتاق است و در این دما فرآیند جذب بالاترین راندمان را دارد [۱۸–۱۳]. مقادیر تغییرات آنتروپی و همچنین ثابت تعادل ترمودینامیکی نیز در جدول ۴، ارائه

- پارامترهای ترمودینامیکی مقادیر تغییرات آنتالپی جذب سطحی و تغییرات انرژی آزاد گیبس محاسبه شده در جدول ۳، ارائه شدهاند. همانطور که ملاحظه می شود مقدار ΔHad برای هر سه ایزومر به شدت منفی است که نشان می دهد فرآیند جذب سطحی در هر دو حالت گرمازا است. تاثیر دما بر روی این پارامتر بررسی گردید و همانطور که مشخص است تغییر معناداری در مقدار ملاط با افزایش دمای محیط به وجود نیامده است. در نتیجه، بر اساس این پارمتر نمی توان دمای بهینه برای برهمکنش لوموستین با نانوساختار را مشخص نمود. مقادیر تغییرات انرژی آزاد گیبس، نیز در جدول ۲، ارائه گردید. همانطور نشان دهنده آن است که میزان بی نظمی در حین فرآیند میدهد که برهمکنش دارو و نانوجاذب برگشت ناپذیر، یک جذب سطحی دارو بر روی سطح نقاط کوانتومی گرافن

شده است. مقادیر برزگ ثابت تعادل ترمودینامیکی نشان طرفه و غیرر تعادلی است. مقادیر مثبت تغییرات آنتروپی نیز افزایش یافته است.

	Δ	$\Delta G_{ad}(KJ/mol)$			$\Delta H_{ad}(KJ/mol)$		
Temperature(K)	I-Isomer	II-Isomer	III-Isomer	I-Isomer	II-Isomer	III-Isomer	
278.15	-1377.886	-1304.314	-1595.207	-1303.535	-1230.993	-1516.892	
281.15	-1377.540	-1303.967	-1594.880	-1303.535	-1231.036	-1516.882	
284.15	-1377.191	-1303.609	-1594.546	-1303.542	-1231.057	-1516.876	
287.15	-1376.835	-1303.242	-1594.209	-1303.550	-1231.077	-1516.876	
290.15	-1376.471	-1302.869	-1593.866	-1303.562	-1231.101	-1516.881	
293.15	-1376.108	-1302.491	-1593.516	-1303.584	-1231.130	-1516.889	
296.15	-1375.743	-1302.116	-1593.164	-1303.634	-1231.168	-1516.925	
299.15	-1375.373	-1301.736	-1592.812	-1303.690	-1231.214	-1516.975	
302.15	-1374.997	-1301.352	-1592.456	-1303.751	-1231.264	-1517.013	
305.15	-1374.621	-1300.961	-1592.093	-1303.821	-1231.317	-1517.048	

جدول ۳- مقادیر تغییرات انرژی آزاد گیبس و تغییرات آنتالپی در گستره دمایی ۲۹۸ الی ۳۹۸ کلوین

جدول ۴- مقادیر تغییرات آنتروپی و ثابت تعادل ترمودینامیکی در گستره دمایی ۲۹۸ الی ۳۹۸ کلوین

	K _{th}			$\Delta S_{ad}(J/mol)$		
Temperature(K)	I-Isomer	II-Isomer	III-Isomer	I-Isomer	II-Isomer	III-Isomer
278.15	6.364×10 ⁺²⁴	1.514×10 ⁺²¹	7.447×10 ⁺²⁴	413.878	417.486	403.002
281.15	1.554×10 ⁺²²	5.267×10 ⁺²⁸	6.769×10 ⁺²¹	417.665	421.228	406.858
284.15	4.323×10 ⁺²⁹	2.044×10 ⁺²⁶	7.142×10 ⁺²⁸	421.446	424.964	410.710
287.15	1.360×10 ⁺²⁷	8.907×10 ⁺²³	8.720×10 ⁺²⁵	425.220	428.692	414.556
290.15	4.830×10 ⁺²⁴	4.351×10 ⁺²¹	1.225×10 ⁺²³	428.987	432.414	418.396
293.15	1.933×10 ⁺²²	2.374×10 ⁺²⁹	1.972×10 ⁺²⁰	432.747	436.129	422.231
296.15	8.747×10 ⁺²⁹	1.445×10 ⁺²⁷	3.659×10 ⁺²⁷	436.500	439.837	426.060
299.15	4.424×10 ⁺²⁷	9.779×10 ⁺²⁴	7.741×10 ⁺²⁴	440.246	443.537	429.882
302.15	2.489×10 ⁺²⁵	7.316×10 ⁺²²	1.842×10 ⁺²²	443.984	447.231	433.698
305.15	1.556×10 ⁺²³	6.035×10 ⁺²⁰	4.931×10 ⁺²⁹	447.715	450.917	437.508

[7] Ravi, P., Gore, G. M., Tewari, S. P., Sikder, A. K., 2012, DFT study on the structure and explosive properties of nitropyrazoles. Molecular Simulation, 38, 218-226.

[8] Cooper, J. K., Grant, C. D., Zhang, J. Z., 2013, Experimental and TD-DFT Study of Optical Absorption of Six Explosive Molecules: RDX, HMX, PETN, TNT, TATP, and HMTD. Journal of Physical Chemistry A, 117, 6043-6051.

[9] Lin, H., Chen, J., Zhu, S., Li, H., Huang, Y., 2017, Synthesis, Characterization, Detonation Performance, and DFT Calculation of HMX/PNO Cocrystal Explosive. Journal of Energetic Materials, 35, 95-108.

[10] Jalali Sarvestani, M. R., Gholizadeh Arashti, M., Mohasseb, B., 2020, Quetiapine Adsorption on the Surface of Boron Nitride Nanocage (B12N12): A Computational Study. International Journal of New Chemistry, 7, 87-100.

[11] Ahmadi, R., Jalali Šarvestani, M. R., 2019, Adsorption of proline amino acid on the surface of fullerene (C20) and boron nitride cage (B12N12): A comprehensive DFT study. Iranian Chemical Communication, 7 (2019) 344-351.

[12] Ahmadi, R., Jalali Sarvestani, M. R., Sadeghi, B., 2018, Computational study of the fullerene effects on the properties of 16 different drugs: A review. International Journal Nano Dimension, 9, 325-335.

[13] Ahmadi, R., Jalali Sarvestani, M. R., 2018, Investigating the Effect of Doping Graphene with Silicon in the Adsorption of Alanine by Density Functional Theory, Physical Chemistry Research, 6 (2018) 639-655.

[14] Jalali Sarvestani, M. R., Ahmadi, R., 2018, Investigating the Effect of Fullerene (C20) Substitution on the Structural and Energetic Properties of Tetryl by Density Functional Theory. Journal of Physical and Theoretical Chemistry, 15, 15-25.

[15] Baei, M. T., 2013, First-Principles Study of NO2 Adsorption on C_{20} Fullerene. Heteroatom Chemistry, 24, 516-523.

[16] Jalali Sarvestani, M. R., Ahmadi, R., 2018, Determination of Mn_{2+} in Pharmaceutical Supplements by a Novel Coated Graphite Electrode Based on Zolpidem as a Neutral Ion Carrier. Analytical and Bioanalytical Chemistry Research, 5, 273-284.

[17] Jalali Sarvestani, M. R., Ahmadi, R., 2020, Adsorption of Tetryl on the Surface of B12N12: A Comprehensive DFT Study. Chemical Methodologies, 4, 40-54.

[18] Jalali Sarvestani, M. R., Boroushaki, T., Ezzati, M., 2018, The Effect of B12N12 Substitution on the Properties of TEX Energetic Materials in Different Temperature Conditions: A DFT Study. International Journal of New Chemistry, 5, 428-434.

[19] Deppmeier, B. J., Driessen, A. J., Hehre, T. S., Hehre, W. J., Johnson, J. A., Klunzinger, P. E., Leonard, J. M., Pham, I. N., W. J. Pietro, J. Yu, Irvine, C. A., 2011, Spartan '10, Version 1.1.0, Wavefunction, Inc.

[20] Nanotube Modeler J. Crystal. Soft., 2014, software.

لوموستین یک داروی شیمی درمانی قوی و یک آلاینده بالقوه زیست محیطی است. در نتیجه، پیدا کردن روشی برای حمل هوشمند آن به بافت سرطانی هدف از اهمیت زیادی برخوردار است. به همین دلیل، در این تحقیق عملکرد نقاط کوانتومی گرافن به عنوان یک حسگر و نانو حامل برای شناسایی و حمل این دارو مورد مطالعه قرار گرفت. مقادیر انرژی جذب سطحی و یارامترهای ترمودینامیکی نشان دهنده آن بود که برهمکنش لوموستین با نقاط کوانتومی گرافن گرما زا، خودبخودی و از نظر تجربی امکان پذیر است. داده های حاصل از محاسبات NBO حاکی از آن بود که جذب از نوع فیزیکی بوده و میان لوموستینو نانو ساختار پیوند شیمیایی به وجود نیامده است. علاوه براین، کاهش گاف انرژی و در یی آن بهبود هدایت الکتریکی در حین این برهمکنش، نشان دهنده آن بود که از نقاط کوانتومی گرافن مي توان براي توسعه حسگر هاي نو ين الکتر وشيميايي به منظور اندازه گېرې لو موستېن استفاده نمو د.

منابع

نتىچەگىرى

[1] Farahani, H., Rahimi-Nasrabadi, M., 2018, Trace Determination of Tetranitrocarbazole in Aquatic Environment Using Carbon Dot-Dispersive Liquid-Liquid Microextraction Followed by UV-Vis Spectrophotometry. Iranian Journal of Analytical Chemistry, 5, 17-24.

[2] Rahimi-Nasrabadi, M., Zahedi, M. M., Pourmortazavi, S. M., Heydari, R., Rai, H., Jazayeri, J., Javidan, A., 2012, Simultaneous determination of carbazole-based explosives in environmental waters by dispersive liquid—liquid microextraction coupled to HPLC with UV-Vis detection. Microchimia Acta, 177, 145-152.
[3] Heydari, R., 2013, simultaneous determination of carbazoles in water samples by cloud point extraction coupled to HPLC, Journal of Applied Chemical Research, 7, 21-31.

[4] Kumari, S., Joshi, S., Cordova-Sintjago, T. C., Pant, D. D., Sakhuja, R., 2016, Highly sensitive fluorescent imidazoliumbased sensors for nanomolar detection of explosive picric acid in aqueous medium. Sensors and Actuators B: Chemical, 229, 599-608.

[5] Ghosh, P., Roy, P., Ghosh, A., Jana, S., Murmu, N. C., Mukhopadhyay, S. K., Banerjee, P., 2017, Explosive and pollutant TNP detection by structurally flexible SOFs: DFT-D3, TD-DFT study and in vitro recognition. Journal of Luminescence, 185, 272-278.

[6] Vovusha, H., Sanyal, B., 2015, DFT and TD-DFT studies on the electronic and optical properties of explosive molecules adsorbed on boron nitride and graphene nano flakes. RSC Advances, 5, 4599-4608.

٧